
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

MI AZ IGAZ?

Lukács ev. 12,35-59

2016.JÚLIUS 10.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 129. zsoltár

Imádkozzunk. Előtted hódolunk, Mennyei Atyánk, ezen a mai napon is és megköszönjük hálás szívvel, hogy meg is őriztél és egybe is gyűjtöttél bennünket, hogy most itt, a Te szent hajlékodban, Szentleked erejében, Igéd világosságában újra Hozzád emelhesük szívünket és kérhessük minden jóságodat. Megköszönjük, Urunk, hogy megtartottál, hogy áldásaidat valósággá tetted életünkben, hogy ígéreteidhez hűséges voltál. Magasztalunk és dicsőítünk, hogy sok bajunkból, nyomorúságunkból kiségitettél, betegségeinkből gyógyítottál, gyászunkban vigasztaltál, erőtlenségünkben erőd által megújítottad életünket. S köszönjük, hogy itt és most, ezen az órán, amikor belenézünk a szabadság tökéletes törvényébe, szent Igédnek tükrébe, nemcsak azt láthatjuk meg, hogy mennyire elhajlottunk Tőled és milyen távol kerültünk igazságodtól és szentségedtől, hanem éppen ezt az igazságot és szentséget is megláthatjuk úgy, ahogyan a mi Urunk Jézus Krisztusunkban valósággá tetted. Őérette kérünk, vonj bennünket egészen közel magadhoz. Oldozz fel terheink alól, töröld el bűneinket, erősítsd meg bennünk Veled kötött drága, szent, üdvözítő szövetségedet, és buzdíts, hogy meg ne álljunk azon az úton, amelyen elhívtál, és amelynek végén Te magad várod a hazaérkezőt. Őérette, Krisztusért kérünk, hallgasd meg könyörgésünket, küldd el Szentlekedet, töltsd be szívünket, áldd meg istentiszteletünket. Ámen

Textus: Legyenek a ti derekaitok felövezve, és szövétnekeitek meggyújtva; Ti meg hasonlók az olyan emberekhez, akik az ő urukat várják, mikor jó meg a menyegzőről, hogy mihelyt megjő és zörget, azonnal megnyissák néki. Boldogok azok a szolgák, kiket az úr, mikor haza megy, vigyázva talál: bizony mondom néktek, hogy felövezvén magát, leülteti azokat, és előjövén, szolgál nékik. És ha megjő a második őrváltáskor, és ha a harmadik őrváltáskor jó meg, és úgy találja őket, boldogok azok a szolgák! Ezt pedig jegyezzétek meg,

hogy ha tudná a ház gazdája, mely órában jó el a tolvaj, vigyázza, és nem engedné, hogy az ő házába törjön. Ti is azért legyetek készek: mert amely órában nem gondoltátok, abban jó el az embernek Fia. Mondta pedig néki Péter: Uram, nekünk mondod-e ezt a példázatot, vagy mindenkinek is?... Mondta pedig a sokaságnak is: Mikor látjátok, hogy napnyugatról felhő támad, azonnal ezt mondjátok: Záporeső jó; és úgy lesz. És mikor halljátok fújni a déli szelet, ezt mondjátok: Hőség lesz; és úgy lesz. Képmutatók, az égnek és a földnek ábrázatáról tudtok ítéletet tenni; erről az időről pedig mi dolog, hogy nem tudtok ítéletet tenni? És mi dolog, hogy ti magatoktól is meg nem ítéletek, mi az igaz? Lukács evangéliuma 12. rész 35. versétől válogatva

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! A felolvasott szakasz utolsó verse egy szempillantás alatt visszavezet bennünket a múlt vasárnapi Igéhez. Akkor arról hallottunk, hogy Jézus erősíti és buzdítja az ünneplő tanítványi közösséget, és ő maga is magasztalja az Atyát azokért a jelekért, amelyek a tanítványok evangéliumhirdetése nyomán támadtak, mikor így jöttek vissza a tanítványok: Uram, a Te nevedben még az ördögök is engednek! Aztán Jézus, ha szabad ezt mondani, még fokozza is ezt a hálaadását, és ujjongva kiált: hálát adok, Mennyei Atyám, hogy ezek elrejtettek a bölcsek, értelmesekek elől, a kisdedeknek pedig kijelentettek. Ám ekkor egy törvénytudó beszúr egy kérdést: mit kell cselekednem, hogy elnyerhessem az örök életet? Jézus válaszol, a törvényt idézi, és akkor jön ez a szó, amire most utaltam, a törvénytudó azonban *igazolni* akarta magát s megkérdezte: ki az én felebarátom? Ezután hangzik el az irgalmas samaritánus története. Most Jézus szájáról halljuk ezt a szót: igaz. A tanítványokat az Isten országának keresésére, és példázatok, történeteket mond nekik (ezekről majd szólok részletesebben). Ekkor Péter megkérdezi tőle a tipikus keresztyén kérdést. És ezt nem gúnyjal mondom, hogy „tipikus” kérdés, hanem nagy hangsúllyal. Meggyőződése, hogy a 21. században nagyon sokat fogjuk felvetni ezt a kérdést, hogy: Uram, ezt csak nekünk mondod, tanítványoknak, Krisztus-követőknek, vagy mindenkinek, a sokaságnak? Jézus pedig a szokásos módon, vagy inkább így mondanám: a maga utolérhetetlen, megfoghatatlan módján még mond néhány példálózó beszédet a tanítványoknak, és aztán a sokasághoz fordul és így fejezi be itt a példálózását: mikor látjátok, hogy napnyugatról felhő támad, és azt mondjátok, hogy eső lesz, úgy lesz; ha déli szél támad, fújni kezd, azt mondjátok: hőség lesz, és úgy lesz; ám az idők jeleiből nem tudjátok megítélni az Isten országa nagy titkait. Sőt, fokozza Jézus és azt mondja: mi dolog, hogy magatoktól is meg nem ítéletek, hogy mi az, ami *igaz*.

Igaz! A szó pontosan ugyanabból a gyökből ered, mint az a kifejezést, amelylyel a törvénytudó magatartását írta le Lukács: igazolni akarta magát. A múltkor nem sokat szóltam a szó gyökeréről, inkább a hatására utaltam. Pál apostol, az evangélium hirdetése és a vitái során, sokszor belekapaszkodik ebbe a kifejezésbe. A származékszavait ismerjük: megigazulás, az igaz pedig hitből él, Krisztus által nyerünk Isten előtt igazságot. Egyszerűen, érezzük is, tudjuk is, ki is mondjuk, hogy itt nem a filozófiai igazságról, nem a veritászról beszélünk. Olyan is van, amikor leül a bölcs és eltöpreng a világ dolgain, próbálja meghatározni, például, hogy egy

állítás igaz-e, megfelel a valóságnak, összhangban van-e vele? Itt azonban a bíró ítéletéről van szó, amikor a bíró valakit vagy bűnösnek ítél vagy fölment a vád alól. És azt is tudjuk, hogy ilyen esetekben nem lehet félrebeszélni, hanem dönteni kell, itt nem filozofálni. Aki végigolvassa a filozófia történetét (ajánlhatok rövid összefoglalókat), látni fogja, hogy valaki egyszer fölvetett egy kérdést, és immár háromezer éve ugyanazon töpreng a gondolkodó ember: úgy van-e, ahogy Platón mondta? -, úgy van-e, ahogy Arisztotelész mondta? Aztán adódik egy új, aztán egy újabb szempont, és folyton kiegészül valamivel a bölcselkedés. De az az igazság, amiről itt beszélünk, az egy eldöntött igazság. Bűnös, nem bűnös, – ártott, nem ártott, – tiszta, tisztátalan. Bírói döntésről van szó. Az eredeti görög szó, ami kifejezi Jézus szavát, hogy ugyanis az emberek tudnak ítéletet tenni és maguktól nem ítélik meg, mi az, ami *igaz*, nos, ez a kifejezés, hogy valamit igaznak ítélni, arra megy vissza, amikor megrostálnak valamit. Rázták a rostát és kihullott belőle az, ami fölösleges. A jó mag pedig fönnmaradt. Vagy éppen olyan ez, mint amikor a szérút tisztították. Erről Keresztelő János is beszél. Szórólapáttal fölszörták az kicséptelt gabonát, a szél kifújta a pelyvát, és ami jó volt, az leesett és megmaradt. Egy tehát itt szétválasztó, megkülönböztető, határozottan elválasztó művelet. És most Jézus azt mondja a sokaságnak: lám, jó prognózisotok van, amikor kijön a felhő. Még itt a Böszörményi úton is meg tudom mondani, amikor kijön a házak mögül a nagy fekete felhő, hogy vihar lesz. Vagy, amikor felhőtlen az ég és érezzük a szikkasztó, forró, perzselő nyári szelet, úgy-e milyen könnyű azt mondani, hogy hőség lesz! De gondoljunk csak bele Jézus szavába: mi dolog, hogy magatoktól nem tudtok ítéletet tenni annak tekintetében, hogy mi az, ami igaz, ami megáll, amit Isten eldöntött!?

De előbb térjünk vissza a tanítványoknak mondott szavakhoz. A bevezetőben mondtam, hogy Péter kérdése nem álságos kérdés volt, hanem teljesen jogos kérdés. És igen, úgy érzem, hogy a mi 21. századi keresztyénségünk idején egyre többször kell majd nekünk is feltennünk ezt a kérdést a mi Urunk Jézus Krisztusunknak – imádságban, útkeresésben, válaszkeresésben: vajon, mindenkinek szól a Jézus szava, egyetemes, kulturális igazságról van itt szó? És eszerint az lenne a feladata ma a keresztyén tanítványoknak, hogy (amiképpen a keresztelés igéjében hallottuk) megtanítsuk mindazt, amit az Úr Jézus Krisztus parancsolt, mégpedig mint valami magatartást, szemléletmódot, kulturális életformát, civilizációt? Vagy itt mégis csak van valami különbség? Jézus itt a tanítványokat buzdítja. Az Isten országa kereséséhez pedig hozzátartoznak azok a pillanatok is, sőt, hosszabb-rövidebb életszakaszok is, amikor nem érezzük, nem tapasztaljuk Isten mindent átható, világos erejét, jelenlétét, nem éljük át, hogy a keresztyén élet dolgai evidensek, hogy könnyű, magától értetődő minden. Igen, vannak – még egyszer mondom – pillanatok, amikor ez az Ige: veletek vagyok! - a keresztyénség sákramentumához fűzött krisztusi ígéret – elhalványodik. Nem látjuk a valóságát. Nemrégiben Kassán voltam, a kassai református templomban, melynek nagyon különös története van. Először is nem templomnak építették, hanem lőportárnak, aztán Rákóczi fejedelem adta a reformátusoknak, akik templomot alakítottak belőle. Mi buda-hegyvidékiek máris otthon érezhetjük benne magukat. A mienk, igaz, nem

lőportárnak épült, hanem vendéglőnek –, de mi reformátusok értünk ehhez, hogy különböző helyekből hogyan csináljunk templomot. De most nem ez a lényeg, hanem az, hogy 1945 után a szlovák reformátusok bekérezkedtek a kassai magyar református templomba. (Tudnivaló, hogy a reformáció óta Szlovákia, illetve akkor még a Felvidék keleti részén szlovák falvak is reformátussá lettek.) A magyarok befogadták őket. Aztán ahogy az lenni szokott: két nyelv, két nép, feszültségek, konfliktusok, Felvidék, Csehszlovákia, Szlovákia, nagy és súlyos drámák! A két gyülekezet először abba egyezett meg, hogy lesz egy magyar istentisztelet, aztán lesz egy szlovák istentisztelet. De a szlovákok felvetették, hogy csak egy magyar nyelvű Biblia az Úr asztalán, miért nincs ott egy szlovák nyelvű is? Oda tettek egy szlovákot is. Aztán a szószék himzésére is panaszt tettek a szlovák testvérek. Erre magyarul az van odahímezve: Veletek vagyok! Az lett a megoldás, hogy amikor szlovák istentisztelet volt, letakarták. Amikor aztán érkeztek a magyarok a maguk istentiszteletére, úgy érezhették (láthatták?), hogy nagyon eltávolodott tőlünk az Isten segedelve ott, Csehszlovákiában, ott Szlovákiában. Nem mondom végig a történetet, a konfliktus megoldódott, csak azt a szemünkbe meg a lelkünkbe égő képet idézem, hogy beme gyünk az Isten házába, és ott látunk a szószéken egy Igét egy ígéretet: veletek vagyok (Máté evangéliuma 28. rész) ezt látjuk nemzedékeken keresztül. Szinte meg is szoktuk, nem is törődünk vele, olyan magától értetődő. Aztán egyszer csak nem látható, elsőre szinte észre se vesszük. Mint amikor elmegy a feleségünk fodrászhoz, és el kell telnie egy hétnek, hogy észrevegyük, hogy új frizurája van. Ilyen a férfifajta. Meg ilyen a keresztyénfajta. Letakarják az Igét és el kell telnie egy hétnek, egy évnek, történnie kell valaminek, hogy észre vegyünk: le van takarva. De akkor aztán hasitanak a kérdések: valóban, velünk van, valóban, ereje állandó, kegyelme elkérhető, irgalmassága megtapasztalható? Szinte át tudom élni azt a sokkot, ahogy beme gyünk a mi szent helyünkre, a mi imádságházunkba és az alapige, az alapígéret, amelyre az egész hitünk, a keresztyénségünk épül, hogy ugyanis velünk van Isten, az Immanuel, – le van takarva, nem jön át hozzánk az üzenet.

Egy ilyen pillanatot idéz Jézus, amikor a hű szolgálkóról beszél. Olyan történet ez, ami példázattá lesz. Ki a hű szolga? Az, aki hűségesen várja az urát. Az ura elment menyegzőbe és nem tudni, mikor érkezik meg. Késik, vagy nem késik? Van Jézusnak más példázata, amit az okos és bolond szüzekről mondott, abban kimondja ezt a szót: késik. És az már az egészen feszült várakozást jelenti. Itt nem tudom igazán, hogy beszélhetünk-e arról, hogy késik a ház ura. Hiszen lakodalomba ment. A lakodalomról pedig azt tartjuk, hogy ott nincsen késés, hogy meddig tart. Hajnali 1-ig tart a lakodalom? – Erre azt mondják, legalábbis magyar földön, ezek gyengék, hajnalig sem bírtak fönnmaradni. Hajnalig tart a lakodalom? – Na, az már valami. Három napig tart a lakodalom? – Megadták a módját. Mikor jön haza a ház ura? Amikor – ki kell mondjuk, kedves testvérek –, amikor jókedve tartja. Mert jókedvében van ott. Semmi nem sürgeti, semmi nem siettet. Éljük bele magunkat a szolgálk helyzetébe. Mikor jön meg az én uram? Nos, ki a hűséges szolga, ki a jó szolga? Aki kivárja azt az időt – mondja Jézus – amíg megjön az ura. Kivárják, hogy amint megjön és zörget, azonnal megnyissanak neki.

Mielőtt tovább bogozgatnánk az idő kérdését: késik-e, mikor jön, joga van-e elmaradni? és így tovább, hadd szögezzem le: hát nem abból indultunk ki éppen, hogy mikor jön meg? Nem a feszült várásból indultunk ki? És ha van feszült várás, akkor mi dolog az, hogy amikor megérkezik, zörget, akkor mi még böklászunk, még töröljük szemünkből a csipát, még tápáskodunk? Hiszen az egész keresztyén élet abban a feszült Krisztus-várásban él, hogy legyen nyitva az életünk, amikor Ő megérkezik. Mikor megérkezik, zörget. És akkor: azonnal tenni kell. Fontos megjegyezni a szót: hogy azonnal megnyittassék... Azt mondja Jézus a példázatban: talán második őrváltáskor, talán harmadik őrváltáskor jön meg a ház ura, és ha így találja, ebben a várakozásban a szolgálkat, akkor boldogok az a szolgálk.

Ehhez egy kiegészítő történetet vagy inkább példázatot is hozzáfűz Jézus. Azt mondja - és ez az előbbinek a fordítottja -, hogy ha tudna egy ház gazdája, hogy éjszaka betörő érkezik, akkor berekesztené az ajtót, és nem engedné meg a tolvaj behatoljon a házba. Mind a kettő - a tanítványok hűséges várakozása is, és az ajtó berekesztése is - a készültség jelzi.

Eddig ez érthető. És ekkor kérdezi meg Péter Jézustól: Uram, ezt most csak nekünk mondd, vagy mindenkinek? Én magam is - látva a mai világ dolgait - most leginkább Péterhez csatlakozom. Nem szívesen csatlakozunk Péterhez minden esetben, de most így kell tennünk. Hiszen önmagunkat is meg kell kérdezzük arról, hogy a keresztyénség, úgy, ahogy van, semmi egyéb nem volna, mint egy kultúrának - egy csodálatos, vagy akár a legcsodálatosabb kultúrának - a forogatókönyve? És valóban akkor vagyunk helyünkön, akkor vagyunk hatékony keresztyének, akkor éljük meg jól a keresztyénséget, ha minden erőnkkel ennek a felépítésében, megtartásában, megújításában fáradozunk? Mindenkinek mondd ezt, Uram, vagy csak nekünk mondd? Ma számtalan jel arra utal, hogy még az a világ is, amit régen keresztyén világnak neveztek, elfordul ettől a kérdéstől. Nem is ismeri. Tessék elővenni egy 1970-ben kiadott térképet a vallásokról, s azon azt látjuk, hogy ami Európa és Amerika, és Afrikában egy-két pötty, Ázsiában egy-két pötty, az a keresztyénség. Ma pedig, ha szigorú kartográfus készítené térképet, akkor úgy nézne ki, hogy egyre több terület keresztyén Ázsiában és Afrikában és egyre kevesebb Európában. Sőt, hozzá merem tenni, az Egyesült Államokban is. Sőt ennél is nehezebb a helyzet. Mindig voltak ugyanis olyan kulturális alakzatok, erők, amelyek elfogadták a keresztyénséget, azzal a feltétellel, ha a keresztyénség teljes egészében hozzájuk igazodik: legyetek olyanok, mint mi, és akkor jók vagytok. És ezt mi is ismerjük, amikor negyven-ötven éve május 1.-én, november 7.-én, április 4.-én zengett az ének... És ha akkor az úgynevezett békepapok azt hirdették, hogy ami itt van Magyarországon az a jó, az az Isten országa, az a jövőendő, mehettek előrébb, őket elfogadta a pártállam, jó utat biztosított nekik. Akik nem ezt mondták, azokat mellőzték.

Értjük tehát, hogy Péter kérdése: nekünk mondd vagy mindenkinek mondd? - elemei módon ránk vonatkozik. Ez itt a tanítváni létnek az állhatatos, őrtálló hűsége, hogy amikor megjön a mi urunk és zörget, azonnal megnyittassék neki az ajtó! És mégis, nem úgy van, hogy az egész világnak ebben a készségben kell állnia? Nehéz ezt eldönteni. Ezért döntő az utolsó kérdés, amit Jézus ott a soka-

ságnak mond a Péter felvetése nyomán: mikor látjátok, hogy napnyugatról felhő támad, azonnal azt mondjátok, záporosó jön és úgy is lesz, mikor halljátok fújni a déli szelet, rögtön azt mondjátok, hőség lesz és úgy lesz, tehát az ég és a föld ábrázatjáról tudtok ítéletet tenni, erről az időről pedig mi dolog, hogy nem tudtok ítéletet tenni!?

Erről, a mi zűrzavaros, összekeveredett, mindent egybemosó és ugyanakkor mindent azonnal és nyomban szétdobáló időnkéről nem tudtok ítéletet tenni?! Mi több, magatoktól nem tudtok ítéletet tenni?! Kellenek jelek, kellenek szomorú, rettenetes történetek, kell arról nekünk arról olvasni, hogy Hamburg sztárépítésze azt javasolja: bontsanak le ötven keresztyén templomot és építsenek a helyükbe mecseteket?! Jézus kérdése egyszerű és világos: mi dolog, hogy magatoktól nem tudtok különbséget tenni? Csak egyetlen egy válasz lehet, és a válaszban van az orvoslát is: boldog az a szolga, aki hűséggel, feszült várakozással igaz és mély Isten-kapcsolatban várja az ő Urát. Nem egy kulturális történetet vár, nem események megváltozását vagy alakulását, nem kultúrák és civilizációk összecsapását, győzelmét, vereségét, nem külső alakulatok minőségében bekövetkező változást, hanem az ő Urát várja Azt, aki azt mondta: veletek vagyok minden napon a világ végezetéig, aki azt mondta: bizony eljövök hamar, aki azt mondta, én vagyok az alfa és az ómega, a kezdet és a vég. Aki az Urat várja, hogy amikor zörget, azonnal megnyissa Neki az ajtót.

De hiszen, aki így várja az Urat, az már vele van, abban nem homályosította el soha az Ő ígérete, állhatatosságra buzdító szava, veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Nemcsak a dicsőség, nemcsak a nagyszerűség, nemcsak az áldások, hanem a várakozás, a töprengés, az ijedelem, a kétségbeesés napjain is. Velünk van minden napon és mind jó, amit Ő tesz. Ámen

Imádkozunk! Urunk most, amikor közbenjáró imádságunkban eléd visszük beteg testvéreinket és gyógyulásukért könyörgünk, s azt kérjük Tőled, hogy hozd őket közénk vissza, hogy velük együtt magasztalhassunk Téged irgalmasságodért, most, amikor a gyászolóként könyörgünk, akik a rákövetkező héten szerettük ravatala mellett állnak, hogy Krisztus erejével, feltámadása dicsőségével vigasztald őket. Most, amikor az emlékezőkért imádkozunk, akik szerettükre emlékeznek vissza, aki 25 esztendeje ment el közülük, most, amikor erőkért könyörgünk a gyengék számára, világosságért azoknak, akik eltévelyedettek, oltalomért az üldözött keresztyéneknek, bátorságért a bizonyoságtévőknek, ebben a közbenjáró imádságunkban engedd meg, hogy önmagunkért is könyörögjünk és önmagunkat is eléd vigyük, s megkérjük megvilágosító, megsegítő kegyelmedet. Annyi minden ejt bennünket zavarba és annyi eseményben, történésben, mozzanatban érezzük úgy, hogy távolodik tőlünk a Te ígéreted, annak ereje, megtapasztalása, velünk lételedek valósága. S kérdezzük mi magunkat is megzavarodva, nekünk szól-e szent Igéd, tanítványságra hívó szavad, vagy csatlakozunk mi is a Tőled eltávolodó, önmagába forduló, ellened szegülő, makacskodó, önmagát istenítő világhoz. Segíts bennünket Szentlelkeddel, szent készséggel, a tanítványi lét jó ízével, áldásaival, örömeivel, és állhatatossággal a nehéz órákon, amikor mi úgy érezzük,

hogy távol vagy és késlekedsz, nem válaszolsz könyörgéseinkre, nem az elgondolásaink szerint alakulnak a dolgok, és azt látjuk, hogy oly sokan közönnyel, sőt haraggal fordulnak el Tőled. Add Urunk mindannyiunknak a tanítványi lét szí-
lárdtságát, boldog bizonyosságát és készségét és a naponkénti megtapasztalást kicsi és nagy dolgainkban, erőtlenségeinkben és győzelmeinkben, levertségünkben és szabadulásainkban, megkísértéseinkben és helytállásainkban, elbukásinkban és kegyelmes visszatéréseinkben, hadd megtapasztalnunk állandó jelenlétedet, hűsé-
gedet. Hogy mi magunk is hűséges szolgák, bizonyágtevők, úton járók, szent tör-
vényeid meg cselekvői lehessünk. Urunk, kérünk Szentlelked erejével, oltalmával zárd körbe életünket, oltalmaz, őrizz és segíts bennünket. Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU